

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پاسخی به ابهامات و خلاءهای پیش روی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت:

چارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (چماپ)

اردوان مجیدی، مجتبی لشگر بلوکی، مرتضی قاضی، امیر مسعود
حبیبیان، سید مرتضی حسینی الهاشمی

موسسه مطالعات راهبردی فن آوری اطلاعات
و سازمان مدیریت صنعتی

بهار 1390
نگارش 90/1/11

ابهامات و خلاءهائی در یک تلاش ضروری

نگاهی آسیب شناسانه در برفی از ابعاد حرکت در مال انجام

مهندسی معماری اسلامی ایران پیشرفت (پیمای)

تلاشی ضروری
برای موضوعی
بسیار مهم

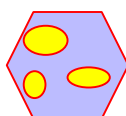
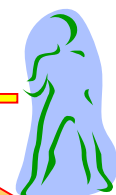
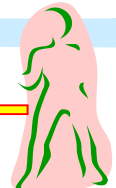
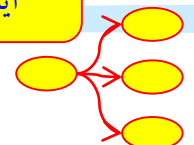
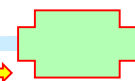
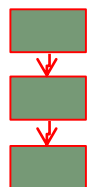
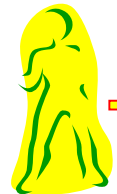
اما البته دارای
ابهامات و خلاء
های قابل توجه

فراخوانی برای نظریه پردازی،
ایده پردازی و مدل سازی

الگوی اسلامی ایرانی
پیشرفت

طرح دیدگاهها و
ساختارهای مختلف
توسط افراد مختلف

خلاء مرور و بازبینی دیدگاههای موجود

آیا دیدگاههای موجود واری شده؟
آیا تلاشها در حال اختراع مجدد
چرخ در بخشهایی از کار نیست؟ آیا
بسیاری از تلاشها، بدون تعمق و گاه
حتی آگاهی در یافته های قبلی در
فضای مربوطه انجام نمی شود؟
هر چند که نگاه بدون پیش زمینه،
می تواند خلافتان باشد، اما نگاه
درست به دیدگاههای موجود، در
عین قطعی و پیش فرض ندانستن آن،
می تواند خلافت مدیریت ای را
ایجاد کند.

خلاء تعامل همگرایی دیدگاهها

دیدگاههای مطرح
شده، چگونه می توانند
با یکدیگر گفتگو
کرده، و همگرایی در
این تلاش رخ دهد؟
چگونه می توان
مطلوبیتهای دیدگاهها و
ساختارهای مطرح شده
را در یک الگوی
واحد، منسجم و
یکپارچه جمع کرد؟

ابهام در حوزه و ابعاد مورد تبیین

هر یک از تلاشها و تبیین
های انجام شده به کدام یک
از ابعاد و حوزه های الگو و
پیشرفت می پردازد؟
بحث مطرح شده ساز و کار
تحول است یا ملزومات
تحول یا عوارض آن؟
در بسیاری از موارد افراد از
زاویه محدودی وارد شده،
بحث ناقصی را در جایگاه
نامربوط انجام می دهند، و
بحث را به کل ابعاد الگو نیز
تعمیم می دهند.

ابهام در قواعد تبیین الگو

الگو با چه قواعدی باید
تبیین شود؟
مثلا وقتی قرار است طرح
ساختمانی را بکشیم، همه
می دانند که نقشه ساختمان
با چه نماها، با چه نمودارها
و چه مقرراتی باید رسم
شود.
اما در تبیین این الگو هر
کس از قواعدی متفاوت (و
اغلب نیز بدون قاعده) برای
طرح دیدگاهها و مدل خود
استفاده می کند.

ابهام در کارکردهای مورد انتظار الگو

همه راجع به الگوی پیشرفت
صحبت می کنیم. اما این الگو
قرار است چکار بکند؟ انتظار ما از
این الگو چیست؟ کارکردهای
مورد انتظار از الگو چیست؟
این الگو قرار است معیار ارزیابی
بدهد؟ چشم انداز تعیین کند؟
برنامه بدهد؟ تحول را مدیریت
کند؟
جنس این الگو چه باید باشد؟
افراد در مورد الگوهائی با جنسها
و کارکردهای متفاوت صحبت
می کنند.

کارکردهای مورد انتظار الگو

- از کجا بدانیم چقدر پیشرفت کرده ایم؟
- سنجش پیشرفت بر اساس چه فرایندی باید انجام شود؟
- اهداف و مقاصد پیشرفت چیست؟

معیارهای
سنجش پیشرفت
و پیشرفتگی

- پیشرفت ماهیتا چیست؟
- در چه ابعادی باید ایجاد شود؟
- در چه لایه هائی تحقق پیدا می کند؟
- مولفه هائی که تحقق آنها پیشرفت را حاصل می کند چیست؟
- مسائل تاثیر گذار بر پیشرفت چیست؟
- مسائل متاثر از پیشرفت چیست؟
- پیشرفت در چه دورانهائی تحقق پیدا می کند، و سطح ابعاد پیشرفت در هر دوران چگونه است؟ ملزومات ورود به هر دوران چگونه است؟ شرایط تحقق هر دوران چیست؟

تبیین مولفه های پیشرفت،
ابعاد، لایه ها و عناصر
موثر و متاثر از پیشرفت

فرایند و سازوکارهای
پیشرفت

- چه اقداماتی برای پیشرفت باید انجام شود؟
- چه مراحلی برای انجام این اقدامات باید طی شود؟
- این اقدامات و مراحل برای تحقق هر دوران پیشرفت چگونه انجام می شود؟

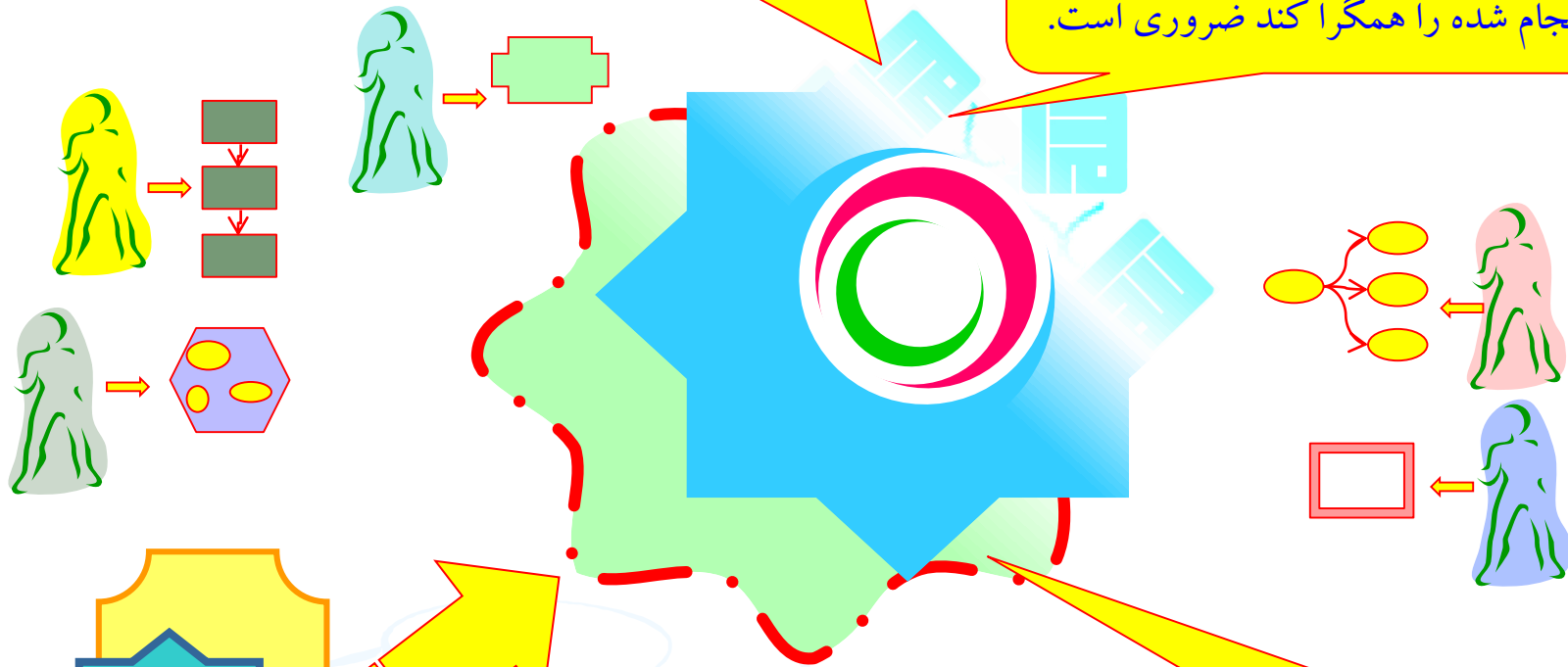
نیاز به یک چارچوب:

چماپ مبتنی بر چم

برای رسیدن به الگوئی منسجم و جامع، وجود یک چارچوب که بتواند تلاشهای انجام شده را همگرا کند ضروری است.

بر اساس چماپ، طراحی و تبیین الگوی پیشرفت به شکل گروهی تسهیل می شود.

چماپ: چارچوب و
متدولوژی الگوی پیشرفت

این چارچوب باید فضائی را ایجاد کند، که امکان شکل گیری الگو را توسط تلاش گروهی فراهم آورد.

چم در بخش معماری توسعه، سازوکار این چارچوب را تبیین می کند.

چم: چارچوب و متدولوژی ملی و بومی
معماری نظامهای کلان

چارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (چماپ)

کارکردهای مورد انتظار پارچوب

تمایز بین چارچوب، معماری، الگو، و کشور تحول یافته مبتنی بر الگو

چارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (پنمپ)

کشور تحول یافته مطلوب
مبتنی بر الگوی پیشرفت و چشم انداز آن

الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت
تبیین کننده خصوصیات و ابعاد پیشرفت
مورد انتظار و چگونگی تحقق آن به
عنوان یک الگوی توسعه

بر اساس طرح الگو
ترسیم و با اجرای
الگو محقق می شود

چارچوب
ابزاری برای تعریف الگو

طراحی می شود
بر اساس

یکی از
ابعاد

یکی از
ابعاد

طراحی می شود
بر اساس

معماری

طرح و هم بندی تمام ابعاد کلان
کل نظام به عنوان ابر نظام کلان

چم

چارچوب و متدولوژی
معماری نظامهای کلان

نکته‌ای در اتخاذ سازوکارهای تبیین الگو در چماپ - 1

چماپ با در نظر گرفتن نکات زیر، سازوکارهایی را برای الگوی توسعه پیش بینی می کند، که بعضاً در ادبیات توسعه مرسوم و رایج نیست:

● الگوهای موجود توسعه، پیش فرضهایی را اتخاذ می کند که با واقعیات تطابق ندارد. نظیر اینکه: ”یک الگوی توسعه اگر بخواهد علمی باشد باید سکولار باشد“.

● شناخت ناقص و محدود از انسان و ابعاد کمالی آن در ادبیات توسعه، الگوهای موجود توسعه را ناقص و تک بعدی ساخته است. ضمن آنکه موضوع اصلی توسعه و هدف آن که ”انسان“ است، در الگوهای موجود گم شده، و موضوعات فرعی نظیر رفاه او، به عنوان موضوع اصلی تلقی شده است.

نکته‌ای در اتخاذ سازوکارهای تبیین الگو در چماپ - 2

● سازوکار شفاف‌ی در دانش توسعه برای تفکیک، تمایز و طیف بندی تعاریف و الگوهای توسعه، وجود ندارد. همچنین نیازمندیهای الگوهای توسعه و فرایند تبیین آن صورت بندی نشده است. (در ادامه این ارائه، منظور نویسنده از این نکته بیشتر روشن خواهد شد).

● در نزدیک به تمام الگوهای توسعه موجود، ”روش زندگی آمریکائی“ به عنوان مطلوبی است که برای کشورهای دیگر به عنوان هدف مستتر در الگو توصیه می شود. و البته مطلوبیت آن قطعا مخدوش است.

● اغلب الگوهای موجود، فرایند طی شده در غرب برای توسعه را گذرگاه مشابهی برای سایر کشورها می دانند. و هم مقصد این گذرگاه و هم مسیر آن، قابل خدشه است.

نکته‌ای در اتخاذ سازوکارهای تبیین الگو در چماپ - 3

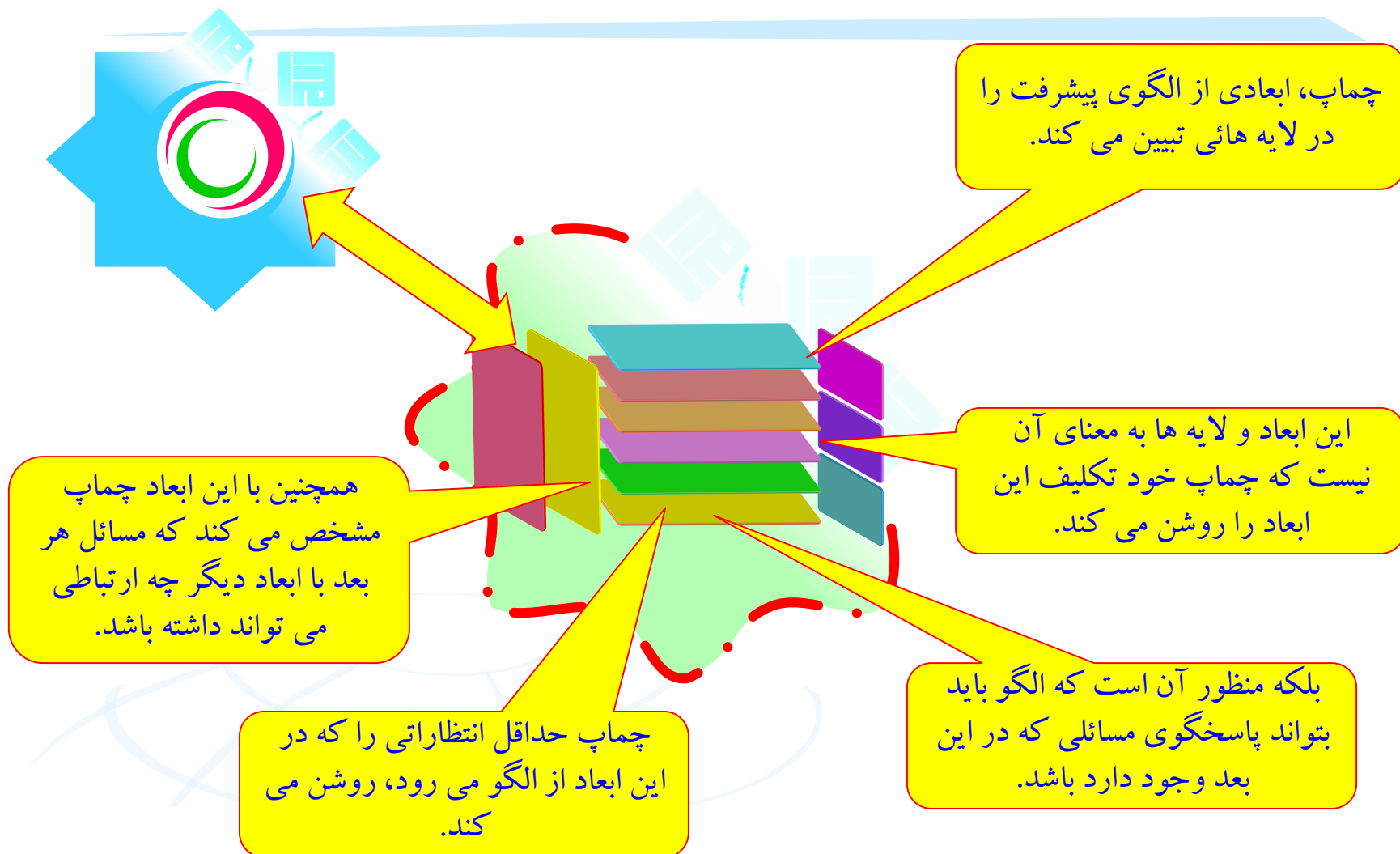

- رویکرد چکیده سازی و عملیاتی سازی در فرایند توسعه، نگاهی تقلیل گرایانه را به توسعه در الگوهای موجود ایجاد کرده، که تنها برخی از ابعاد واقعی پیشرفت را به عنوان معیارهای پیشرفت اتخاذ می کنند. اما جامعیت متناقض تمرکز بر نقاط کلیدی نیست، و می توان همه ابعاد را در عین محور قرار دادن برخی از ابعاد، در توسعه مد نظر قرار داد.
- از منظر یک الگوی اسلامی پیشرفت، چماپ سازوکار بنیادین لایه ها و معیارهای سنجش الگوی خود را مبتنی بر سازوکارهای تبیین شده در دین بنا می کند.
- از منظر این الگوی ایرانی و بومی پیشرفت، چماپ به جای سازوکار فرهنگ ستیز متداول در برخی الگوهای توسعه، فرهنگ را شالوده توسعه تلقی می کند.

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ

نکته مقدماتی

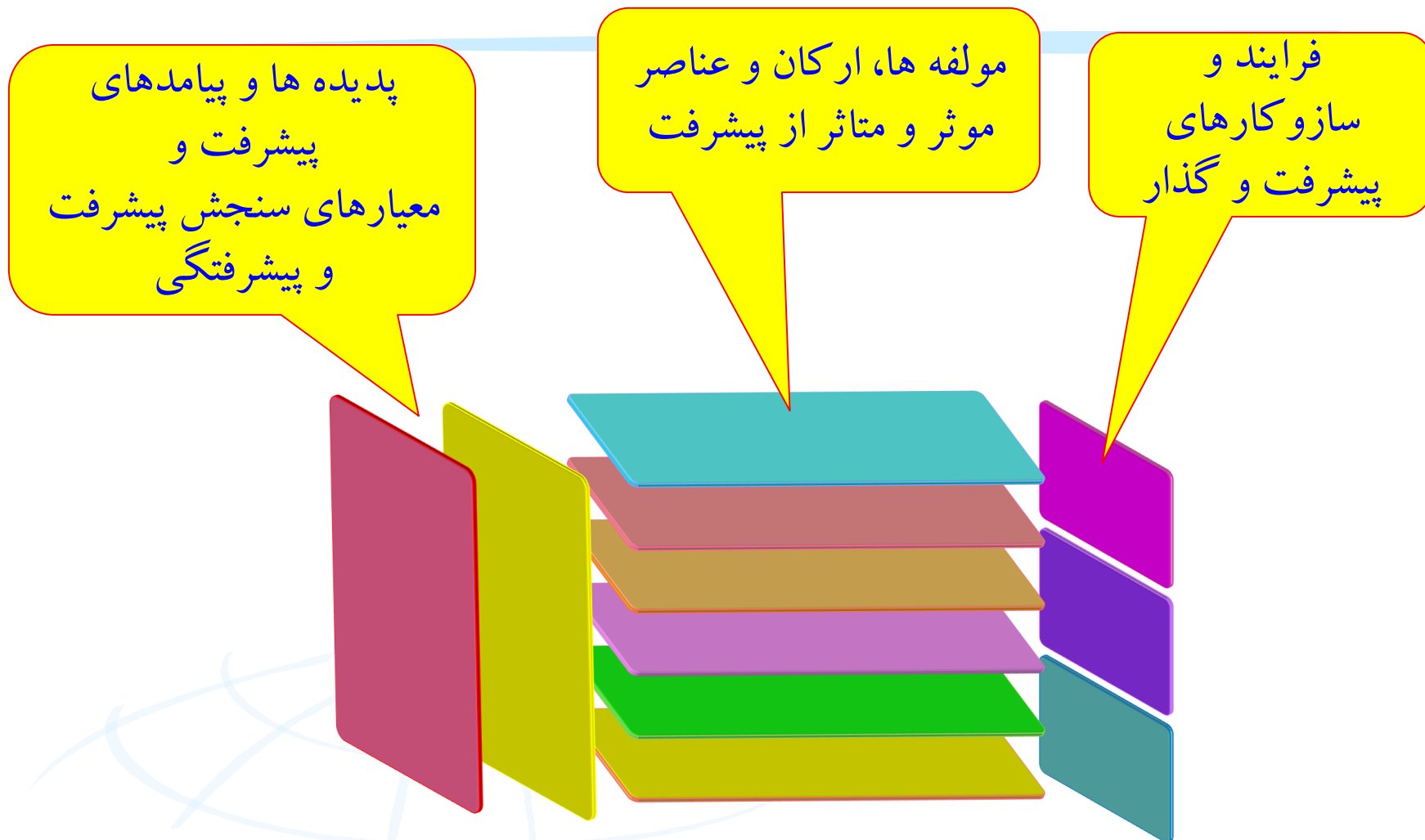

طیف ابعاد چماپ

متناظر با کارکردهای الگوی پیشرفت

چارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (چماپ)

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد اول: میات انسانی

● مسئله اصلی پیشرفت در اسلام، تعالی و کمال انسانی و حیات طیه است.

● الگوی پیشرفت چگونه به این مسئله پاسخ می دهد؟

● مولفه ها و سازوکارهای مستقیم ارتقاء حیات انسانی در الگوی پیشرفت چگونه دیده شده است؟

حیات انسانی

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد دوم: اقتصاد، سرمایه و منابع

● دیدگاه الگوی پیشرفت در تبیین مسائل اقتصاد و منابع چیست؟

● الگو، زیربنای اقتصادی را چگونه ترسیم و تبیین می کند؟

● نقش مسائل اقتصادی در معادلات پیشرفت چگونه است؟

● ارتقاء زیربنای اقتصادی و منابع در الگو چگونه دیده شده است؟

اقتصاد، سرمایه و منابع

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد سوم: بستر فنی و بوروکراتیک حکومت و جامعه

● پیشرفت در گرو فراهم شدن بسترهای فنی و بوروکراتیک است.

● تاثیر گذاری این بسترها در الگو چگونه تبیین می شود؟

● رابط این بسترها با سایر ابعاد پیشرفت چگونه دیده می شود؟

● الگو، تمهید این بسترها را چگونه ترسیم می کند؟

بستر فنی و بوروکراتیک حکومت و جامعه

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد چهارم: بستر نهادی اجتماعی و حکومتی

- مسائل جامعه در بسترهای نهادی اجتماعی و حکومتی جریان می یابد.
- پیشرفت بدون هضم شدن در این بسترها میسر نیست.
- الگو چگونه با این مسئله برخورد می کند؟
- ابعاد ابعاد نهادی پیشرفت و نهادی شدن پیشرفت چگونه در الگو دیده می شود؟

بسترهای نهادی اجتماعی و حکومتی

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد پنجم: چارچوبهای فکری - رفتاری

- تمام نظامهای حکومتی و اجتماعی، در قالب چارچوبهای فکری و رفتاری فردی و اجتماعی درک، تحلیل و اجرا می شوند.
- چهارچوبهایی نظیر جهان بینی، فرهنگ و سبک زندگی.
- پیشرفت از یک سو بدون در نظر گرفتن این چارچوبها، و از سوی دیگر بدون تحول و تکامل این چارچوبها، امکان پذیر نیست. الگو این مسئله را چگونه پوشش می دهد؟
- چارچوبهای فکری و رفتاری ما، پیشرفت را چگونه تعریف و درک می کنند؟
- چه چارچوبهایی در فکر و رفتارهایمان داریم که در پیشرفت موثر است یا آن را تبیین می کند؟
- برای پیشرفت چه تغییراتی در چارچوبهای فکری و رفتارمان باید ایجاد شود؟

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد ششم: منابع معرفت و آگاهی

- هر گونه تبیین، طراحی و برنامه ریزی، باید مبتنی بر معرفت و آگاهی ما از پدیده ها و واقعیات و حقایق این پدیده ها باشد.
- این معرفت و آگاهی از مجاری مشخصی تامین می شود.
- منابعی نظیر عقل، وحی، و علم تجربی.
- ابزارهای اساسی برای معرفت و تمیز دادن موضوعات از هم، در تبیین پیشرفت و ابعاد آن و طی مسیر پیشرفت چیست؟
- نقش این ابزارها در تعیین سطوح پیشرفتگی چیست؟
- این ابزارها در تبیین مولفه های پیشرفت در چه وضعیتی قرار دارد؟
- این ابزارها باید در چه وضعیتی قرار گرفته باشد، تا پیشرفتگی حاصل آید؟

منابع معرفت و آگاهی

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد هفتم: پدیده های فردی، اجتماعی، حکومتی

● پیشرفت در قالب شکل گیری برخی پدیده ها و
تغییر شکل و ماهیت برخی پدیده ها تحقق پیدا
می کند.

● پدیده هائی نظیر عدالت، رفاه و امنیت.

● الگوی پیشرفت تحول این پدیده ها را چگونه
ترسیم می کند؟

● این پدیده ها در لایه های مولفه های پیشرفت،
چگونه سیلان پیدا می کند؟

پدیده های
فردی،
اجتماعی،
حکومتی

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد هشتم: پیامدهای پیشرفت

● پیشرفت ترسیم شده در الگو منجر به تحقق چه پیامدهائی می شود؟

● این پیامدها ناشی از کدامیک از خروجیهای فرایند پیشرفت، و تحول در کدامیک از مولفه های پیشرفت و لایه های آنها است؟

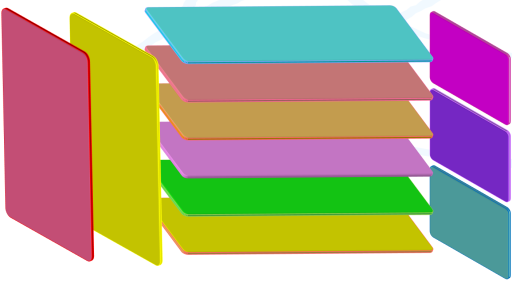
پیامدهای
پیشرفت

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد نهم: فرایند و سازوکارهای پیشرفت

- پیشرفت در چه فرایندی تحقق پیدا می کند؟
- سازوکارهای طی این فرایند برای تحقق پیشرفت چه باید باشد؟
- الگو چگونه این فرایندها را تبیین می کند؟
- این فرایندها و سازوکارها، چگونه مولفه‌های پیشرفت را در لایه‌های مختلف در بر می گیرد؟

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ بعد دهم: معماری گذار و دورانهای پیشرفت

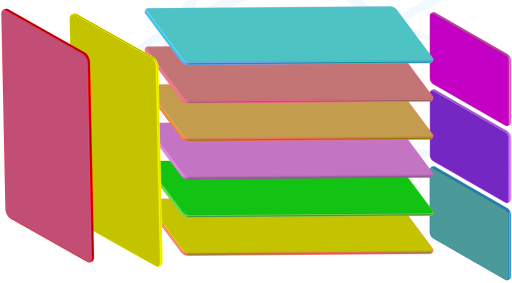

● از دیدگاه الگو، پیشرفت طی چه دورانهایی رخ می دهد؟

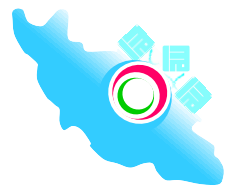
● خصوصیات پیشرفت در هر یک از دورانها چیست؟

● فرایند گذار از هر دوران به دوران دیگر چگونه رخ می دهد؟

معماری گذار و
دورانهای پیشرفت

ابعاد الگوی پیشرفت در پمپ بعد یازدهم: شرایط آمادگی برای پیشرفت و پیشرفت پذیری و گذار از هر دوران

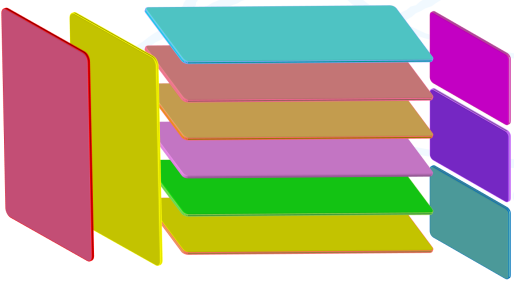

● الگو شرایط تحقق هر دوران گذار را چگونه ترسیم می کند؟

● شرایط آمادگی لازم در هر یک از مولفه های پیشرفت در هر یک از لایه ها، برای ورود به این دوران گذار چیست؟

● پیشرفت تبیین شده توسط الگو، چگونه امکان پذیر است، و شرایط پذیرش این پیشرفت در بدنه جامعه و حکومت، چیست؟

شرایط آمادگی
برای پیشرفت و
پیشرفت پذیری و
گذار
از هر دوران

ابعاد الگوی پیشرفت در چماپ

الگوی پیشرفت باید پاسفگوی مسائلی که در این ابعاد وجود دارد، باشد.

چارچوب و متروالوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (چماپ)

لایه منابع معرفت و آگاهی

از ابعاد الگوی پیشرفت

پارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (پیماپ)

علم
تجربی

عزت

وحي

عقل

ادراکات
حسی و
قلبی

منابع معرفت و آگاهی

لایه چارچوبهای فکری - رفتاری

از ابعاد الگوی پیشرفت

چارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (پماپ)

نقشها و
رویکردهای
نهادی
اجتماعی

اخلاق

سبک
زندگی

فرهنگ

جهان بینی

چارچوبهای فکری - رفتاری

لایه بسترهای نهادی اجتماعی و حکومتی

از ابعاد الگوی پیشرفت

پارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (پیماپ)

بستر
امنیت
ملی و
دفاع

بستر
امنیت
فردی،
انتظامی
و
حقوقی

نهادهای
کوچک
(خانواده
، عشیره،
...)

ساختار
نهادی
(بیرونی
و
درونی)
بنگاهها

بستر
نهادهای
عملیاتی
عمومی
(احزاب،
انجمنها،
NGOها)

بستر
نهادهای
عمومی
(بازار،
...)

بستر
تعامل
ذهنی
اجتماعی
—
رسانه ها

بستر
مشارکت
سیاسی

بسترهای نهادی اجتماعی و حکومتی

لایه بستر فنی و بوروکراتیک حکومت و جامعه

از ابعاد الگوی پیشرفت

بسترهای
رصد،
آگاهی
رسانی
عمومی و
شفاف
سازی
حکومتی
و
اجتماعی

زیرساختهای
فنی و
سخت
افزاری

بستر
بوروکراتیک
حکومت

بسترهای
خدمت
مستقیم به
جامعه
(بهداشت
) ، ...

فناوریهای
خدمت
مستقیم به
جامعه

فناوریهای
راهبردی
و ارزش
آفرین

بستر رشد
علم و
فناوری

بستر فنی و بوروکراتیک حکومت و جامعه

لایه اقتصاد، سرمایه و منابع

از ابعاد الگوی پیشرفت

اقتصاد، سرمایه و منابع

لایه حیات انسانی

از ابعاد الگوی پیشرفت

چارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (پماپ)

سلامت

شرایط
عمومی
محیط
زندگی و
کرامت
انسانی

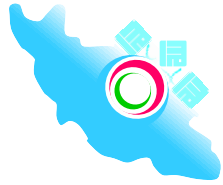
تعلیم و
تربیت

مؤلفه های
حیات طیبه
کمال
انسانی

حیات انسانی

نمونه برخی از مولفه های پدیده های فردی، اجتماعی، حکومتی و پیامدهای پیشرفت

از ابعاد الگوی پیشرفت

چارچوب و متروالوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (پیمای)

اینکه این مولفه ها به عنوان پدیده در فرایند پیشرفت محسوب شوند یا پیامد پیشرفت، یا هر دوی آنها، بستگی به دیدگاه الگوی مربوطه دارد.

حیات
طیبه

آزادی

رفاه

عدالت

سلامت

امنیت

پدیده های فردی، اجتماعی، حکومتی

پیامدهای پیشرفت

معیارهای کیفی سنجش الگو

الگوی ارائه شده بر اساس چارچوب چماب، بر اساس معیارهای کیفی مورد سنجش قرار می گیرد. برخی از این معیارها عبارتند از:

- جامعیت
- یکپارچگی و انسجام
- شفافیت و تبیین واضح و غیر کلی و مبهم
-

سنجش چماپ

الگوهای ارائه شده بر اساس لایه های چماپ مورد سنجش و ارزش یابی قرار می گیرند

پدیده های فردی، اجتماعی، پیامدهای پیش

حکومتی	حکومتی
حیوه طیه	حیوه طیه
☐	☐
عدالت	عدالت
☐	☐
امنیت	امنیت
☐	☐
آزادی	آزادی
☐	☐
سلامت	سلامت
☐	☐
رفاه	رفاه
☐	☐

حیات طیه	تعلیم و تربیت	محیط زندگی	سلامت
حیات انسانی	☐	☐	☐
اقتصاد، سرمایه و منابع	☐	☐	☐
بستر فنی و بوروکراتیک	☐	☐	☐
حکومت و جامعه	☐	☐	☐
بسترهای نهادی	☐	☐	☐
اجتماعی و حکومتی	☐	☐	☐
چارچوبهای فکری - رفتاری	☐	☐	☐
منابع معرفت و آگاهی	☐	☐	☐
جامعیت	☐	☐	☐
یکپارچگی	☐	☐	☐
شفافیت	☐	☐	☐
فرایند و سازوکارهای پیشرفت	☐	☐	☐
معماری گذار و دورانهای پیشرفت	☐	☐	☐
شرایط آمادگی برای پیشرفت و پیشرفت پذیری و گذار ازهر دوران	☐	☐	☐

در الگو مطرح نیست

بدون توجه

معیوب و مشتبیه

پوشش متوسط پوشش ضعیف

نقش محوری پوشش خوب

تعیین کننده است در

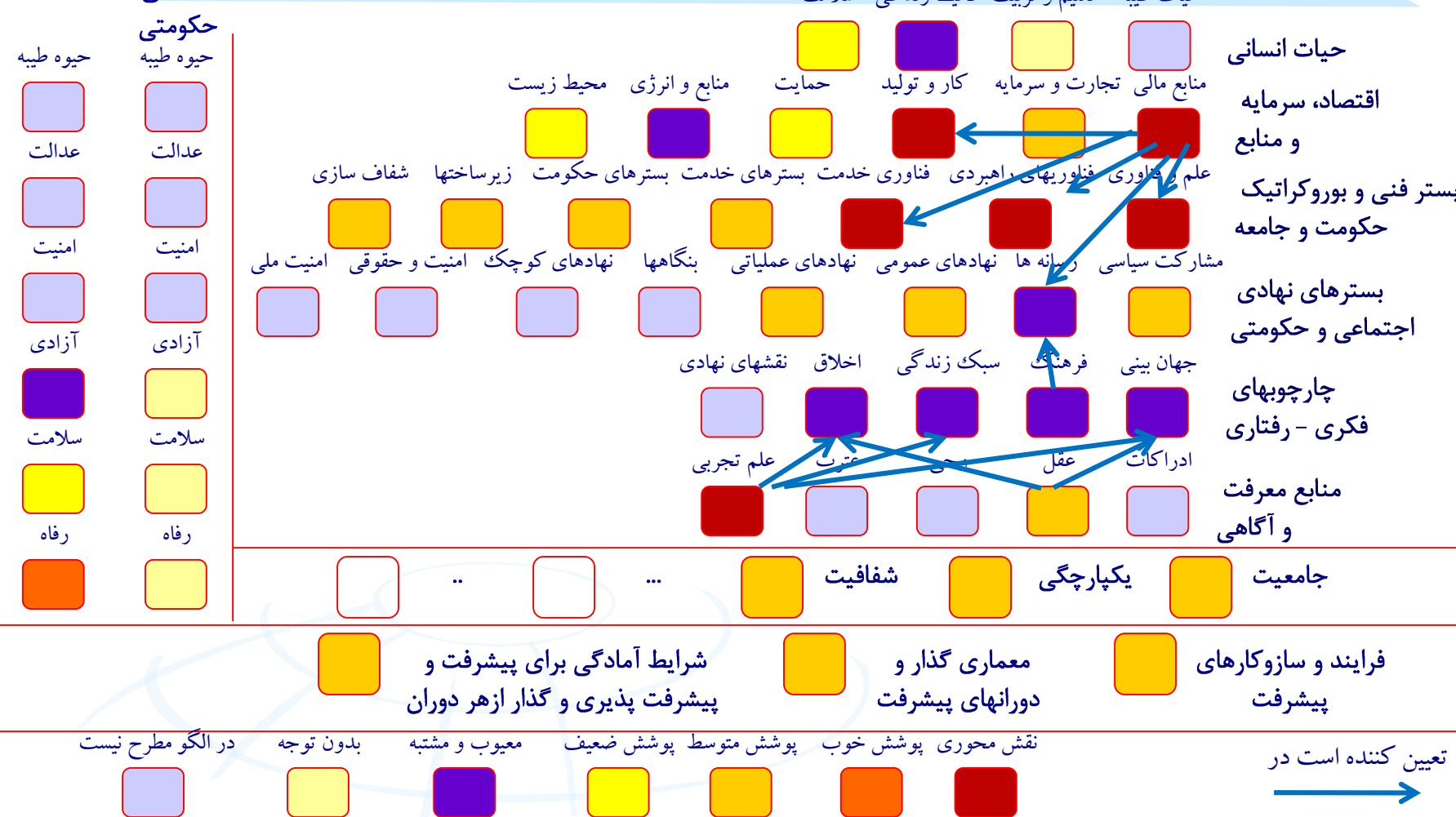

نمونه سنجش چماپ - 1

تحلیل پارادایم نوسازی

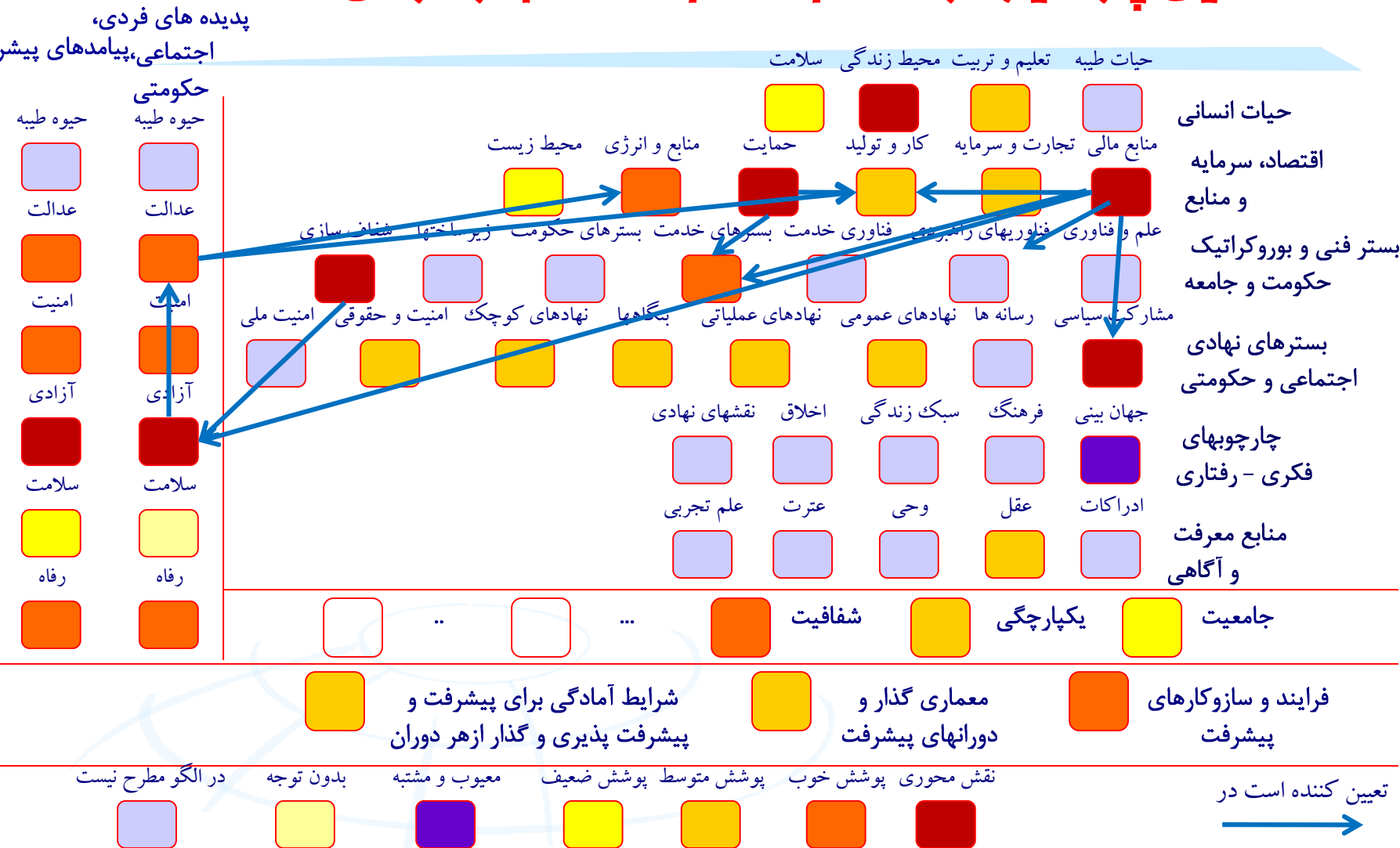
پدیده های فردی،
اجتماعی، پیامدهای پیشرفت

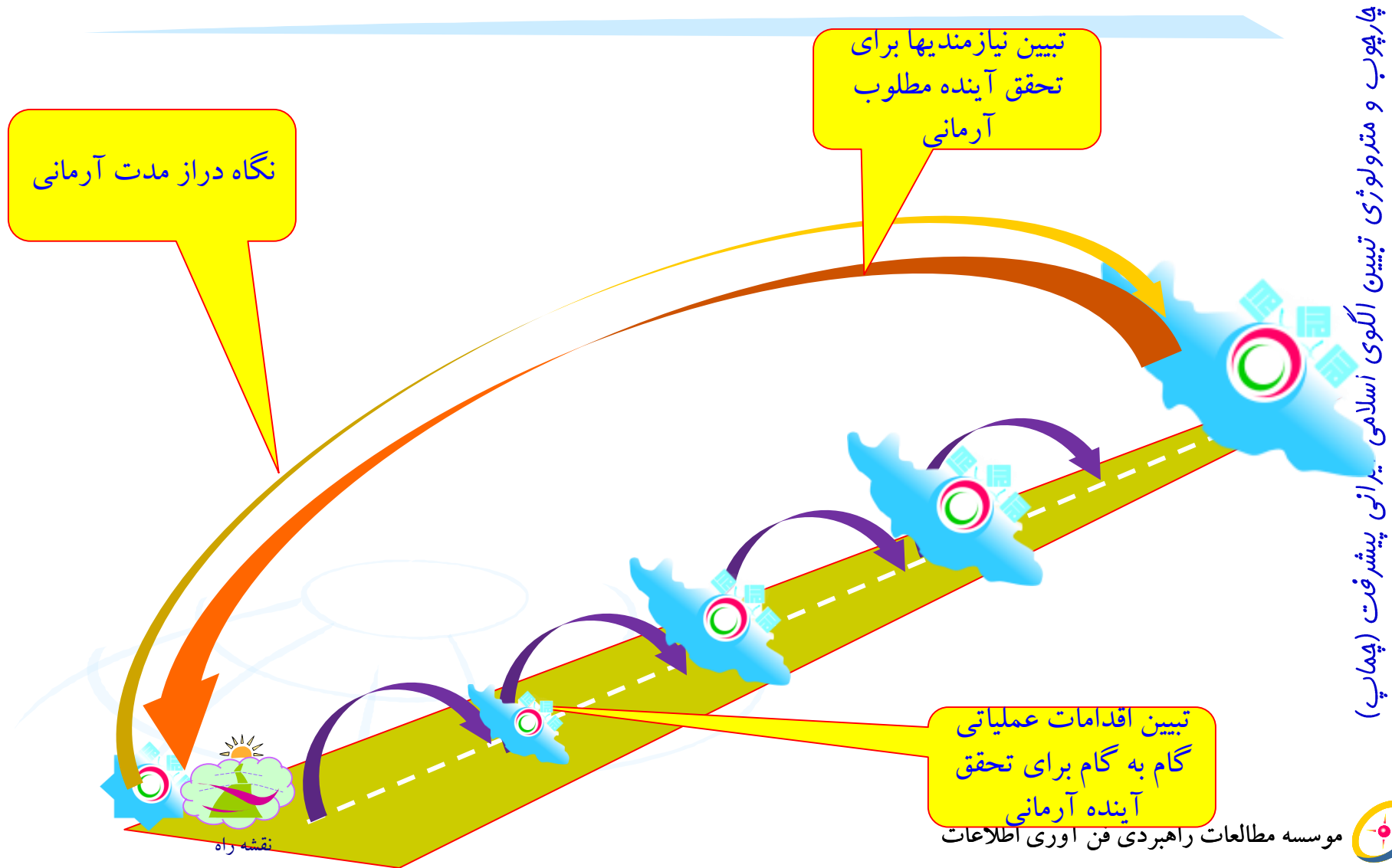
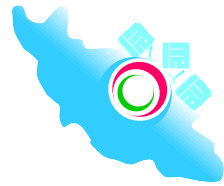

نمونه سنجش چماپ - 2

تحلیل پارادایم توسعه به مثابه انتخاب و آزادی

گامهای کوتاه با نگاه دراز مدت

پارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (پماپ)

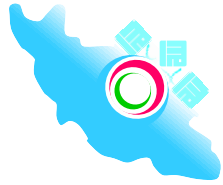
تعیین اقدامات عملیاتی
گام به گام برای تحقق
آینده آرمانی

موسسه مطالعات راهبردی فن آوری اطلاعات

تکامل تدریجی تواه چارچوب، الگو، و تمول مبتنی بر الگو

چارچوب و متدولو

الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (پماپ)

فاز سوم

فاز دوم

فاز اول

چماپ
سطح سوم

چماپ
سطح دوم

چماپ
سطح اول

الگوی پیشرفت
سطح اول

الگوی پیشرفت
سطح دوم

الگوی پیشرفت
سطح سوم

چارچوب مرحله به مرحله
به همراه تکامل الگو تکامل
می یابد

الگو مرحله به مرحله بر
اساس بازخوردهای اجرا
تکامل می یابد

فاز سوم

فاز دوم

فاز اول

معماری تحول

پارچوب و مترو لوری تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (چماپ)

موسسه مطالعات راهبردی فن آوری اطلاعات

نقشه راه عملیاتی سوم

معماری فرهنگ و نظامهای کلان

فعالیت‌های اصلی برای تکمیل چماپ

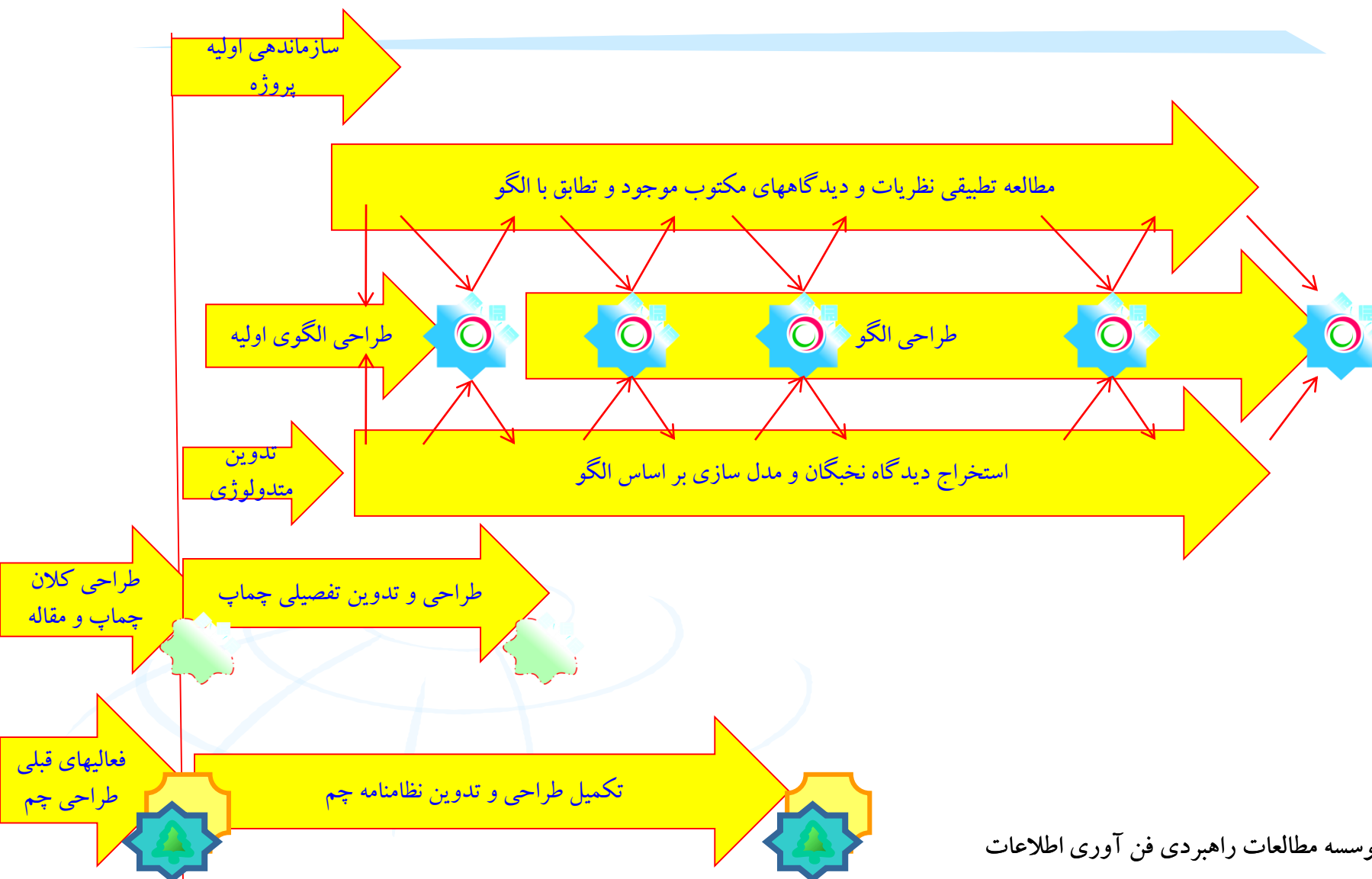
- اعتبار سنجی و تحلیل جامعیت و قابلیت سنجش چماپ
- بازنگری لایه های ابعاد و مولفه های هر یک از لایه ها
- طراحی و تدوین نظامنامه عملیاتی چماپ
- تبیین تفصیلی مولفه های لایه های ابعاد چماپ و سازوکار اعتبار سنجی آنها
- تبیین تفصیلی معیارهای کیفی و سازوکار اعتبار سنجی آن
- سازوکار مدیریت و نظام گفتگو و تعامل الگوهای پیشنهادی و نقد و اعتبارسنجی آنها
- تدوین نظامنامه و متدولوژی طراحی و تدوین نقشه راه بر اساس الگو
- برگزاری کارگاه آموزشی برای کارگروههای مستقل فعال در طراحی الگو
- ایجاد سایت تخصصی چماپ
- اعتبار سنجی، بازنگری، تکمیل ابعاد، تبیین تفصیلی و تدوین نظامنامه ابعاد مرتبط چم

فرایند پیشنهادی برای مطالعه و طراحی مدل و اجرا

پارچوب و متدولوژی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (چماپ)

والسلام

پارچوب و مترو لوزی تبیین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (پماپ)

الحمد لله رب العالمین

